

Udeležite se polnoštevilo koncerta Učiteljskega pevskega zbora!

Tem pomanjkljivostim naše šolske politike se pridružuje zlasti še ena, ki bi jo bilo treba že tudi enkrat odpraviti. Zakon — oziroma njegov poznejši popravek — čisto točno določa, da ne sme priti na enega učitelja več kot 70 učencev. To število je maksimalno in se je določilo le v sili razmer, ko so bile še obširne dolžne skrbeli za ves šolski proračun. S prevzemom večine šolskih bremen s strani banovine so podeželske občine zelo razbremenjene. A vendar se dobe po deželi še ljudje, največ iz vrst tako zvanih velikašev, ki še sedaj nasprotujejo razširjenju šole v večrazrednico, čeravno so dani vsi pogoji za to. Res da gre oblast vedno preko takih zaostalih in sebičnih osrečevalcev podeželja, a vendar znajo taki ljudje delati šoli in učiteljstvu še na-

prej neprilike, češ, včasih je učil učitelj po sto in več otrok, pa so se več naučili kot danes. Taki očitni nasprotniki ljudske kulture bi ne smeli sedeti v šolskih odborih, pa naj zavzemajo kakršnen koli položaj. To so gnili tvorci na našem narodnem telesu in so navadno nasprotni tudi vsem drugim institucijam, ki ne služijo direktno njihovim osebnim interesom.

Take in podobne razmere niso v prid našemu šolstvu, ne narodu in ne državi.

Kdor pa ob dvanajsti uri ne vidi vsega tega in ne zastavi vseh svojih sil, da se naše šolstvo reši neizogibne propasti, naj ne zavija oči kot prijatelj ljudstva, ampak naj bo znamenovan kot cokla naše narodne kulture.

—ar.

Splošne vesti

PEDAGOSKI TISK.

Iz potrebe po progresivni pedagoški literaturi je nastala zadruga »Pedagoški tisk«. Zadruga si je postavila nalogo, dati učiteljstvu slovensko tiskano besedo, ki bo obravnavala vsa šolska, in s tem povezana vprašanja. Ali, če si je zadruga postavila za smoter, tiskati v prvi vrsti dela naših domačih učiteljev - praktikov! Šele tako bo mogel rasti naš novi pedagoški tekst iz živih razmer, izključno slovenskih.

Zadruzi so pomagali v življenju učitelji, ki so položili delež 10 din in pristopnino 40 din. Za to bodo dobili 6 knjig brezplačno, da se jim zadruga delno oddolži za njihovo podporo.

Da pa bo mogoče pritegniti v zadrugo čim več članov, bo odslej treba plačati samo delež 10 (deset) dinarjev. S tem je omogočen vstop prav vsem učiteljem, ki imajo interes, da se močno razširi naša slovenska pedagoška literatura!

Zato vabimo vse učitelje, da pristopijo kot člani. Kdor bi želel »pristopno izjavo«, naj piše po njo tajniku Vrancu Ernestu, učitelju v Studencih pri Mariboru. Želimo pa tudi, da se javijo oni učitelji, ki so pripravljeni prevzeti poverljivost na šoli, ali morda celo v širšem okolišju.

Zadruga je izdala v teh dneh prvo knjigo, ki jo je napisal učitelj Mencej Martin in ki nosi naslov »Slovenska šola in učitelj pred novimi nalogami«. Knjiga stane komaj 6 dinarjev. To naj pripomore delu, da bo prodrlo v širok krog čitalcev. Sploh pa vodi zadrugo načelo, nuditi čim cenejšo pedagoško knjigo! Učitelji, vabimo Vas v naš krog! Pomagajte širiti našo slovensko pedagoško tiskano besedo.

Odbor.

† NINA KOGOJEVA.

Dne 24. decembra smo pokopali v Grižah tovarišico Nino Kogojevu. V tednu dni je težka bolezen zlomila življenjsko moč ter nam odvzela našo marljivo, vestno učiteljico in vzgojiteljico, ki je posvetila vse svoje moči delu v šoli.

Rodila se je Nina Kogojeva na Vrhniki in po dovršenem liceju je v želji, da se posveti učiteljskemu poklicu, opravila zrelostni učiteljski izpit v Gorici. Službovala je v več krajih po Julijski Benečiji, leta 1923. pa kot zavedna Slovenka prešla v Jugoslavijo. Tu je službovala v Topolšnici, v Škalskih Cirkovcah, Rečici ob Savinji, na Polzeli, skoro 10 let pa je vzgajala griško mladino.

Tovarišica Nina! Ni Ti bilo dano nadaljevati z uspehom započetega dela, prehitro Ti je smrt pretrgala življenje in delo, ki si ga tako ljubila. Ljubila si iskrenost in čiste značaje. Te vrline so tudi Tebe v polni meri odlikovale. Zato Te hočemo ohraniti v trajnem spominu kot vzor dobre in iskrene tovarišice. Umrla si nam, a živela boš med nami. Tovariš.

— Na ljudski šoli v Sv. Marjeti na Drav. polju so dne 22. decembra 1937. priridili božičnico, ki je prav zadovoljivo izpadla. Po primerni igri, deklamacijah in pevskih točkah je božični mož obdaril nad 80 ubogih šolo obiskujočih otrok z oblekami in perilom, a vsi so pa še dobili nekaj šolskih potrebščin in dobro južino. Upraviteljstvo se v prvi vrsti zahvaljuje cenjenim tvrdkam in lokalnim faktorjem, ki so s svojim darom, v blagu ali

v denarju, pripomogli do tako lepega uspeha, nadalje gđc. učit. Melliwi Ani, ki je tako vztrajno in požrtvovalno delovala na zbiranju božičnih darov. — Šolsko upraviteljstvo.

— Smučarski tečaj za učiteljske. Zimski šport zavzema izredne dimenzije. Zlasti smuka. Utira si svojo pot tudi v šolo, ki pa mora imeti izvežbane ljudi, ako hoče, da se bo že ljudska šolska mladina utrdila in uvelorila o potrebah in koristi, ki jih prinaša smučanje. Letošnje praznike je bil v Počitniškem domu kraljeviča Andreja državne šolske poliklinike na Rakitni tridnevni tečaj, ki so se ga udeležili gojenci ljubljanskega in mariborskega učiteljskega, tretjega letnika. Kratko odmerjen čas ni sicer dopuščal, da bi bilo šlo delo v vsestransko poglobljenost, a kljub temu je bil uspeh tečaja prav lep. Nadzorstvo je bilo v rokah prof. Josipa Zaletla, predavala je zdravnica dr. Lunačkova, a poučevala sta dijake tov. Sicherl Janko in Pavle Kveder. Tečaj je potekal po strogo določenem dnevnem redu, pozno do večera. Med drugim so obdelali smučo izrazoslovje, kartografijo, upoznali so se z orientacijo, učili so se o prenosu ponesrečencev, o prvi pomoči pri nezgodah, o smučkih mažah, smučkih likih itd. V zadovoljstvo nad doseženimi uspehi je bil tečaj 29. decembra zaključen in smo uverjeni, da bo velika večina tečajnikov znala pridobiti umno izkoristiti tedaj, ko se bo nudila za to prilika.

— Vsebina januarske številke »Roditeljskega lista«, ki izide 4. januarja, je sledeča: Dr. M. Rostohar: »Gibalni nagon pri otroku«. Anica Černejeva: »Rast in vzgoja deklet v rodinici«. Tone Gaspari: »Nekaj resničnih zgodb«. Franjo Martinc: »Opazujmo otroke!«. Dr. P. Strmšek: »Vprašanja okoli malega srednješolca«. Dr. V. Schmidt: »Svetovanje poklica«. Sledi: Vzgojni nasveti. Zdravstveni nasveti. Knjižni kotiček. Kako naj se deca oblači. »Naši čevlji« od Jele Levstik. Roditeljski pokret: Venceslav Čopič: »Organizacije staršev«. — Prve številke lista so pošle. Vrnite, prosimo, še morebiti nerazpečane 1. številke!

25 LET LEGATOVE SOLE

Dne 3. januarja je preteklo 25 let, odkar je bila ustanovljena v Mariboru Legatova šola. Radi tega se bo vršila v nedeljo dne 9. januarja ob 10. uri predpoldne v razredu zavoda, Maribor, Vrazova ulica 4, proslava s petjem, deklamacijami in predavanji. Govorili bodo strokovni učitelj Janko Pire, ravnatelj Legat o razvoju in pomenu Legatove šole in profesor Jan Šedivy o temi »Ravnatelj Legat kot stenograf«. Povabljeni so vsi absolventi in absolventke, učitelji in profesorji, ki so poučevali na zavodu, zastopniki oblasti, poročevalci listov ter prijatelji šole.

— Tovariš nam piše: Dober gospodar skrbi za bodočnost. — V jeseni bom moral kupiti dvema otrokoma knjige za srednje šole. Več sto dinarjev bom težko naenkrat plačal, zato bom vlagal že sedaj na ta račun nekaj novčičev. Prosim, otvorite mi tekoči račun. Pozdravljamo, ker je Učiteljska tiskarna otvorila vsem zadrušnikom tekoči račun za nakup knjig, šolskih in pisarniških potrebščin, raznih daril itd., ter nam s tem izdatno olajšala šolanje otrok. — Odgovarjamo: Tako skrbni tovariši bodo imeli pri nas vedno kredit. Poštna položnice so jim na razpolago.

absolventov, od tega trije dobro situirani, medtem ko čakajo iz leta 1932. še trije absolventi. Iz letnika 1935. je bilo nameščenih 55 absolventov, dočim jih iz leta 1933. čaka še 20, iz leta 1934. pa še danes 98. Tako prosvetna politika ni več prosvetna politika.

— Za ureditev vprašanja učiteljc ženskih ročnih del. »Slovenec« od 23. XII. poroča o govoru poslanca Gajška v finančnem odboru sledeče: Zavzema se za ureditev vprašanja učiteljic ročnih del, ki v uradniškem zakonu ni predvideno. Te učiteljice niso več napredovale od dne, ko je bil uzakonjen urad-

niški zakon. Ker tudi v novem proračunu tega vprašanja ni, naproša govornik prosvetnega ministra, naj ureditvi tega vprašanja posveti vso svojo pozornost. To vprašanje naj se reši s posebnim amandmanom v finančnem zakonu. Govornik govori tudi o slovenskih ambulančnih postajah. Po uredbi prosvetnega ministra so predvidene ambulančne časne šolske postaje. Za te pa ni predviden potreben kredit v proračunu. Potrebna so materialna sredstva za te šole, ki jih ustanavljajo banovinske uprave. Prosvetni minister je obljubil, da bo poskrbel za naknadne kredite.

Učiteljski pravnik

— § Zvišana osebna doklada, ki je bila odtegnjena tovarišem (-icam) meseca novembra ob enem z zvišano periodsko povišico — plačo, se vrne z redno plačo za mesec februar 1938. Ako bi kateri prizadetih ne prejel odtegnjenega zneska vrnjenega, naj napravi nekolkovano vlogo na oddelek VII. kralj. banke uprave.

Naša gospodarska organizacija

—g Zadrušnikom Učit. samopomoči. V zadnjih dnevih decembra 1937. vam je poslala zadruga uprava položnice za nakazilo članskega prispevka za 5 smrtnih primerov v decembru 1937. Ti so: Zirovnik Jerica, Bled; Pirnat Janez, Kostanjevica; Mauer Franc, Ljubljana; Mikuš Elizabeta, Ljubljana, in Stibler Neža, Maribor — označba 437.—441. smrtni primer. Samski zadrušniki vplačajo po 26 din, zakonski pari po 51 din. Zamudnikom z večjimi zaostanki smo poslali opomine. Te kot one prosimo, da nam takoj v prvih dneh januarja 1938. nakažejo ves zabeležen znesek. Blagajna je izplačala v decembru 1937. samo na posmrtninah znesek 65.000 din. Posmrtnine iz vsega leta 1937. pa znašajo 529.600 din; bile so vse izplačane takoj po predložitvi potrebnih listin. — V podpornem skladu imamo tudi nekaj zaostankarjev. Prosimo vse te, da redno odplačujejo prežete podpore, ker sicer načelnitvo US ne more podeliti novih podpor. — Vsem zadrušnikom US želi srečno in zdravo novo leto 1938.

Uprava US.

—g Zadrušnikom Učit. samopomoči. V četrtem četrletju 1937. leta (oktobar, november, december) je umrlo 8 zadrušnikov. Ti so: Tratar Josip, Ljubljana; Cvetko Vekoslava, Maribor; Rainer Katarina, Zg. Polskava; Zirovnik Jerica, Bled; Pirnat Janez, Kostanjevica; Mauer Franc, Ljubljana; Mikuš Elizabeta, Ljubljana, Stibler Neža, Maribor. Smrtni primeri: 434.—441. Zadruga uprava je izplačala dedičem teh zadrušnikov na posmrtninah 103.900 din. V vsem letu 1937. izplačane posmrtnine znašajo 529.600 din za 41 smrtnih primerov.

—g Učiteljstvo novomeškega sreskega društva, zbrano na zborovanju JUU za srez Novo mesto, dne 4. decembra 1937., je poklonilo za Učiteljski dom v Ljubljani namesto cvetja na grob bivšemu nadzorniku g. Pirnatu Janezu 200 din. — Iskrena hvala!

Mladinska mafica

Ciciban čita

Izšel je 1. zvezek Cicibanove knjižnice Mladinske matice »Ciciban čita«. Prinaša na 16 straneh lahke in kratke sestavke za učenje prvih razredov, ki so pravkar premagali velike tiskanske, a jim naše čitanke ne nudijo dovolj čtiva v veliki abecedi.

Ta knjižica bo na posrečen način zamašila to občutno vrzel ter bo poleg tega nudila mladim abecedarjem radostne prve korake v svet tiskane besede.

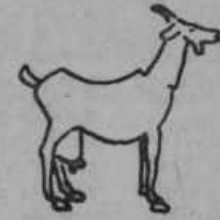
Cena vsakega izvoda, 1 din 50 p, je postavljena nalašč tako nizko, da se omogoči nakup čim večjemu številu naših malčkov. Ta cena pa velja samo za naročila nad 10 izvodov. Pri nižjih naročilih se bodo pristeli k ceni še poštni stroški.

Naročila sprejema samo Mladinska matica v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Za boljši vpogled v opremo knjižnice prinašamo kot primer 4. stran iz »Ciciban čita«.

—mm Tajništvo je prejelo na razpis nagraj se sledeče fokopije:

»Sirote«, »Vkljenja mladost«, »Za 3 dinarje elektrike«, »Tinkin zajček«, »Hribčev Gregor«, »Zgodbe o bombažu«, »Ključki sv. Petra«, »Žival nad človekom«, »Ljudje v vi-



KOZI

DVE KOZI SE SREČATA SREDI BRVI. BRV JE OZKA, NE MORETA KAR TAKO DRUGA MIMO DRUGE.

„OGNI SE!“ REČE PRVA KOZA.

„TI SE OGNI!“ ODGOVORI DRUGA.

„JAZ SEM PRIŠLA PRVA.“

„NO, TO BI BILO LEPO, DA BI SE JAZ OGNILA, KI SEM STAREJŠA!“ VPIJE PRVA.

BESEDA DA BESEDO, NOBENA NOČE POPUSTITI. PA SE V JEZI ZALETITA DRUGA V DRUGO. IN PADETA Z BRVI. V MRZLI VODI SE SHLADITA IN SE KOMAJ REŠITA VSAKA NA SVOJ BREG.



4

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—1 Šolske razmere v Sloveniji. Pod tem naslovom prinaša »Jutro« od 23. XII. 1937. iz govora poslanca I. Prekorska v fin. odboru sledeče: Prosvetni minister je lansko leto v svojem ekspezeju ugotovil, da imamo v Jugoslaviji 230.000 šoloobveznih otrok, ki so brez šolskega pouka, ter da bi bilo potrebno zgraditi vsaj še 3400 osnovnih šol. Ker vem, da se to ni v mnogočem spremenilo na bolje, pozdravljamo povečanje proračuna prosvetnega ministrstva. Samo škoda, da to povečanje ni še večje, ker bi bila to nujna potreba našega naroda. Nujna je ureditev položaja učiteljic ročnih del na osnovnih šolah v dravski banovini. Teh učiteljic je okrog 60 in ne gre za ustanovitev kakega novega stanja. Vse te učiteljice so že v državni službi, samo prosvetno ministrstvo še ni izvršilo razporeda njihovega zvanja po skupinah. Sedaj imamo anomalijo, da so učiteljice ročnih del, ki so že 15 let v službi, še vedno pripravnice. Dru-

go bolno vprašanje je ureditev položaja pogodbenih učiteljev, katerih je v dravski banovini 24. Vsi ti so naši državljani, emigranti iz Primorja, ter je naša moralna in nacionalna dolžnost, da se njihovo vprašanje končno uredi. — Delni celibat učiteljic je oškodoval učiteljice v njihovih človeških in državljan-skih pravicah, na drugi strani pa ni dosegel zaželenega uspeha. — Govornik je kritiziral postopanje, da se učiteljice premeščajo po službeni potrebi, a ne dobe izplačanih selitvenih stroškov. Prehajajoč na osnovnošolski pouk je obširno govoril o šolstvu v dravski banovini. Na osnovnih šolah v dravski banovini je 260 nezasedenih učiteljskih mest, istočasno pa imamo samo v dravski banovini 600 diplomiranih absolventov učiteljskih, ki v pomanjkanju, bedi in obupu čakajo na namestitve, nekateri že celih šest let. Pri novih namestitvah z dne 22. in 28. septembra 1937. je bilo z maturo iz leta 1936. nameščenih 7

harju, »Fant od fare«, »Tonče«, »Grajski vrabec«, »Pisane lutke«, »Jure milijonar«, »Bunčec in Bunkica«, »Ljubezen pa je največja«. Skupno je predloženih 23 rokopisov. Literarni odsek dovrši svoje delo najbrž v februarju in tedaj bo objavljen v »Učiteljskem tovarišu« rezultat.